

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๕๖

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ายื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ว่า พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พรรคได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ โดยที่ประชุมใหญ่เห็นชอบให้มีการแก้ไขข้อบังคับพรรคซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือที่ พชก. ๐๓๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

ต่อมาวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่าได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๖๓๖ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ว่าตามที่พรรคชีวิตที่ดีกว่าแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า และต่อมาได้มีหนังสือชี้แจงกรณีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว มีคำสั่งตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๕ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕ โดยได้จัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามนัยมาตรา ๓๓ วรรคสี่ และมาตรา ๑๘ แล้ว

สำหรับข้อบังคับที่นายทะเบียนไม่ตอบรับมี ๖ ข้อ คือ ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าชี้แจงว่า การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคนั้น พรรคได้คำนึงถึงการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยไม่ขัดกับหลักกฎหมาย และหากเกิดปัญหาขึ้น ในอนาคตพรรคก็จะหาทางแก้ไขต่อไป ซึ่งนายทะเบียนเห็นว่าพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มุ่งเน้นการบริหารงาน เฉพาะหน้าไม่มีการเตรียมการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อนายทะเบียนพิจารณาข้อบังคับ ทั้ง ๖ ข้อ แล้วเห็นว่า อาจจะไม่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับพรรคเดิมในข้ออื่น อาจมีปัญหาคอขวดและการปฏิบัติ อีกทั้งข้อบังคับพรรคเดิมก็สามารถใช้ประโยชน์ได้แม้ว่าจะไม่มีการแก้ไข ข้อบังคับพรรคดังกล่าว

ข้อบังคับพรรคเดิมและข้อบังคับพรรคที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ ซึ่งนายทะเบียนไม่ยอมตอบรับ และความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่แจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค มีข้อความในตารางเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

**ตารางเปรียบเทียบข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า และความเห็นของนายทะเบียน
ที่ไม่แจ้งการตอบรับข้อบังคับพรรคทั้ง ๖ ข้อ**

ข้อ	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (เดิม)	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ที่ขอเปลี่ยนแปลงใหม่)	ความเห็นของนายทะเบียนพรรค การเมืองที่ไม่ตอบรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
๒๐ วรรคสอง (๑๐)	กรรมการบริหารพรรคพ้น จากตำแหน่งเมื่อกรรมการ บริหารพรรคว่างลงสองในสาม ของจำนวนกรรมการบริหาร พรรคทั้งหมด ให้ถือว่ากรรมการ บริหารพรรคที่เหลือสิ้นสภาพ ลงด้วย เมื่อกรรมการบริหาร พรรคว่างลงตาม (๑) - (๗) ให้หัวหน้าพรรคแต่งตั้ง กรรมการบริหารพรรค ที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่แทน แต่ถ้าตำแหน่งที่ว่างนั้น เป็นตำแหน่งหัวหน้าพรรค ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้น ทำหน้าที่แทน	ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐)	การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค โดยยกเลิก ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ที่กำหนดให้ “กรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสามของ จำนวนกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด ให้ถือว่า กรรมการบริหารพรรคที่เหลือสิ้นสภาพลงด้วย เมื่อกรรมการบริหารพรรคว่างลงตาม (๑)-(๗) ให้หัวหน้าพรรคแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรค ที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่แทน แต่ถ้าตำแหน่ง ที่ว่างนั้นเป็นตำแหน่งหัวหน้าพรรคให้ รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน” อาจจะทำให้คณะกรรมการบริหารพรรค มีตำแหน่งไม่ครบตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งหาก ยกเลิกข้อความในข้อนี้่ออกอาจเกิดปัญหา

ข้อ	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (เดิม)	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ที่ขอเปลี่ยนแปลงใหม่)	ความเห็นของนายทะเบียนพรรค การเมืองที่ไม่ตอบรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
			<p>ในการปฏิบัติ เช่น เมื่อตำแหน่งเหรัญญิกพรรคว่างลง หากไม่มีข้อบังคับกำหนดให้หัวหน้าพรรคสามารถแต่งตั้งจากกรรมการบริหารพรรคเข้าทำหน้าที่แทน อาจทำให้พรรคไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่เหรัญญิกพรรคซึ่งมีสาระสำคัญในการดำเนินกิจการทางการเงินของพรรค ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จึงต้องมีข้อกำหนดของที่มาและอำนาจหน้าที่ รวมถึงการพ้นจากตำแหน่งอย่างชัดเจนไว้ในข้อบังคับ</p>
๒๗	<p>การตั้งสาขาพรรคในท้องถิ่นหรือเขตเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจจัดตั้งขึ้นตามที่เห็นสมควรให้ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน เมื่อตั้งแล้วสาขาพรรคควรมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบห้าคน</p>	<p>การตั้งสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการพรรคหรือหัวหน้าพรรคพิจารณาตั้งขึ้นตามที่เห็นสมควร เมื่ออนุมัติแล้วให้พรรคเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคโดยเร็ว</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๒๗ เพื่อให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจในการพิจารณาจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งจะทำได้หรือแย้งกับอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อ ๒๑ (๘) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจในการจัดตั้งสาขาพรรคและการตั้งกรรมการสาขาพรรคจะขัดกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๑ (๕) ที่กำหนดให้เลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค</p>
๒๘	<p>ให้เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคในที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคนั้น โดยเลือกประธานสาขาพรรคก่อนแล้วเลือกตำแหน่งต่อมาตามลำดับการเสนอชื่อสมาชิกเข้ารับการเลือกตั้งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ผู้รับรองและผู้ใช้</p>	<p>ให้เลือกหรือตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ กรณีประชุมเลือกตั้งองค์ประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดคน</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๒๘ โดยให้ตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคไม่อาจกระทำได้เช่นเดียวกับข้อ ๒๗ และกรณีที่กำหนดให้องค์ประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดคนนั้น องค์ประชุมอาจจะมีจำนวนเท่ากับจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคตามข้อ ๒๘ จึงไม่ชอบด้วยหลักการเลือกตั้ง เนื่องจากผู้ได้รับเลือกตั้งและผู้เข้าร่วมประชุมมีจำนวนเท่ากัน</p>

ข้อ	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (เดิม)	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ที่ขอเปลี่ยนแปลงใหม่)	ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่ตอบรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
	สิทธิต้องอยู่ในที่ประชุมสาขาพรรค เมื่อเลือกตั้งได้ คณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน		
๕๐	การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๓๕ (๑)-(๕) มาประชุมอย่างน้อยสามสิบคนจึงจะเป็นองค์ประชุม	การประชุมใหญ่ตามข้อ ๓๕ องค์ประชุมไม่ควรน้อยกว่ายี่สิบห้าคน การประชุมใหญ่ให้หัวหน้าพรรคแจ้งวาระสถานที่ให้ผู้เข้าประชุมทราบล่วงหน้าไม่ควรน้อยกว่าสามวัน การลงมติให้ใช้เสียงข้างมาก ถ้าเท่ากันให้ประธานชี้ขาด	การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๕๐ เกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในเรื่องดังกล่าวแล้ว ๒ ครั้ง กล่าวคือ ในคราวจัดตั้งพรรค กำหนดไว้ ๑๐๐ คน และต่อมาได้เปลี่ยนแปลงเป็น ๓๐ คน ซึ่งในครั้งนี้อขอเปลี่ยนแปลงเป็น ๒๕ คน มีแนวโน้มลดลง ซึ่งมติของที่ประชุมใหญ่พรรคมีความสำคัญที่คณะกรรมการบริหารพรรคต้องปฏิบัติ ตามนัยมาตรา ๒๐ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคข้อบังคับพรรค การเลือกตั้งหัวหน้าพรรค รองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค รองเลขานุการพรรค เภรัณยูภักดิ์พรรค โฆษกพรรค และกรรมการบริหารอื่น ให้กระทำในที่ประชุมใหญ่พรรค ตามนัยมาตรา ๒๕ เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกพรรคที่มีจำนวน ๕,๒๐๓ คน มีสาขาพรรค ๑๖ สาขา การประชุมใหญ่พรรค โดยมีองค์ประชุมเพียง ๒๕ คน จึงไม่น่าจะชอบด้วยเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ข้อ	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (เดิม)	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ที่ขอเปลี่ยนแปลงใหม่)	ความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่ตอบรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
๔๔	ให้คณะกรรมการสาขาพรรคจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญพรรคอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งสำหรับการประชุมใหญ่วิสามัญอาจมีได้เมื่อคณะกรรมการสาขาพรรคเรียกประชุม หรือกรรมการสาขาพรรคจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคเท่าที่มีอยู่ขณะนั้นเข้าชื่อร้องขอโดยทำเป็นหนังสือยื่นประธานสาขาพรรค ให้มีการประชุมวิสามัญ	คณะกรรมการสาขาพรรคควรจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคปีละครั้ง	การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๔๔ เกี่ยวกับการประชุมใหญ่สาขาพรรค โดยใช้ข้อความว่า “คณะกรรมการสาขาพรรคควรจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคปีละครั้ง” เห็นว่าการใช้ถ้อยคำลักษณะนี้เป็นการไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและสภาพบังคับ ซึ่งหากมีเรื่องเร่งด่วนเรื่องสำคัญที่สมาชิกเห็นว่า ต้องให้ที่ประชุมใหญ่ของสาขาพรรคพิจารณา ก็ไม่อาจทำได้ ประกอบกับการประชุมใหญ่เป็นเรื่องสำคัญของการดำเนินกิจการของพรรคและสาขาพรรค หากไม่มีการกำหนดช่องทางให้กรรมการสาขาพรรคหรือสมาชิกพรรคสามารถที่แสดงสิทธิในการเข้าชื่อเพื่อขอเปิดการประชุมอาจเป็นการตัดสิทธิของกรรมการสาขาพรรคและสมาชิกพรรคอันเป็นเรื่องสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งข้อบังคับฉบับเดิมได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ชัดเจนอยู่แล้ว
๔๕	การประชุมใหญ่สาขาพรรคต้องประกอบด้วย กรรมการสาขาพรรคสมาชิกในเขตท้องถิ่น มาประชุมอย่างน้อยสิบห้าคนจึงจะเป็นองค์ประชุม	การประชุมใหญ่สาขาพรรคประกอบด้วย กรรมการสาขาพรรคและสมาชิกที่ได้รับเชิญมาประชุมองค์ประชุมไม่น้อยกว่าเก้าคน การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าเท่ากันให้ประธานชี้ขาด	การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๔๕ เกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรค ซึ่งพรรคชีวิตที่ดีกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ๒ ครั้ง กล่าวคือ ในคราวจัดตั้งพรรคกำหนดไว้ ๓๐ คน และต่อมาได้เปลี่ยนแปลงเป็น ๑๕ คน ซึ่งในครั้งนี้อขอเปลี่ยนแปลงเป็น ไม่น้อยกว่า ๕ คน มีแนวโน้มลดลง ซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สาขาพรรคอย่างน้อยมีจำนวนมากกว่าจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคตามมาตรา ๓๑ เพียง ๒ คน และหากการประชุมใหญ่สาขาพรรคครั้งดังกล่าวเป็นการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคอาจทำให้มีการ

ข้อ	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (เดิม)	ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ที่ขอเปลี่ยนแปลงใหม่)	ความเห็นของนายทะเบียนพรรค การเมืองที่ไม่ตอบรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
			ตกลงกันเพื่อจัดสรรตำแหน่งของกรรมการ สาขาพรรคให้กับบุคคลที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ สาขาพรรคได้ และจำนวน ๑๕ คน ที่ได้ เปลี่ยนแปลงไปแล้วก็มีจำนวนเพียง ๒ เท่า ของจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคเท่านั้น

จากเรื่องราวและเหตุผลของนายทะเบียนที่กล่าวข้างต้น พรรคชีวิตที่ดีกว่า ยื่นคำร้องขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ดังนี้

(๑) นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง
ที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐
โดยที่พรรคการเมืองปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายแล้วได้หรือไม่

(๒) นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจขยายเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้ถือปฏิบัติได้หรือไม่

(๓) การให้พรรคการเมืองชี้แจงจะเป็นเหตุให้นายทะเบียนมีอำนาจขยายเวลาฟังปฏิบัติตาม
กฎหมายได้หรือไม่

(๔) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับพรรคฯ ในส่วนที่ยังไม่ตอบรับ ๖ ข้อ คือ ข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐
ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้อง
ของหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่าให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน
๒๕๔๕ สรุปได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีการเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๘ ข้อ ๑๘ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง
ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๘ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค

จึงเห็นสมควรตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

สำหรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงสมควรให้พรรคชี้แจงเหตุผลการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ต่อมาวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พรรคชีวิตที่ดีกว่ามีหนังสือถึงนายทะเบียน เพื่อชี้แจงสรุปได้ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า พรรคต้องคำนึงถึงการทำให้งานบริหารงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และไม่ขัดกับหลักกฎหมายที่กำหนดให้พรรคการเมืองปฏิบัติ โดยพรรคไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต และหากมีปัญหาเกิดขึ้นพรรคก็จะหาทางแก้ไขต่อไป

๒) ขอให้ตรวจสอบว่ากรณีการแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งนายทะเบียนจะต้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่นายทะเบียนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ให้พรรคชี้แจงทางไปรษณีย์ นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติงานในราชการทั่วไปพึงปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคของพรรคชีวิตที่ดีกว่า เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ การดำเนินการของผู้ถูกร้องจึงครบกำหนด ๓๐ วัน ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ ต่อมาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการและพิจารณาเสนอตามลำดับชั้น โดยสำนักกิจการพรรคการเมืองฯ ได้นำเสนอรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕ (ก่อนครบกำหนด ๗ วัน) และรองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้เกิดความรอบคอบชัดเจนจึงเห็นควรให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน ซึ่งสำนักกิจการพรรคการเมืองฯ ได้ดำเนินการและเสนอตามลำดับชั้นอีกครั้งหนึ่ง และนายทะเบียนได้พิจารณาในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งอยู่ภายในเวลา ๓๐ วัน ตามกฎหมาย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติในการเสนอเรื่องเพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาก่อนครบกำหนดเวลาอย่างน้อย ๕ วัน โดยเคร่งครัดอยู่แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามมติที่ประชุมใหญ่พรรค และคำชี้แจงของพรรคแล้ว เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

(๑) เห็นสมควรตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๘ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๘ ข้อ ๓๑ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๕

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ พิจารณาประกอบคำชี้แจงแล้ว เห็นว่า พรรคได้มุ่งเน้นการบริหารงานเฉพาะหน้า ไม่มีการเตรียมการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อได้พิจารณาถึงเนื้อหาอาจไม่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับพรรคเดิมในข้ออื่น เช่น การตั้งกรรมการสาขาพรรคซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๑ (๕) การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับข้อบังคับพรรคเดิม ข้อ ๒๑ (๘) ที่กำหนดให้อำนาจการอนุมัติจัดตั้งสาขาพรรคเป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรค การเปลี่ยนแปลงโดยยกเลิกอำนาจของหัวหน้าพรรคในการแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคทำหน้าที่แทนตำแหน่งที่ว่าง อาจทำให้เกิดปัญหาบางอย่าง เช่น การรับรองงบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่พรรคอนุมัติแล้ว ต้องให้หัวหน้าพรรคและเหรัญญิกพรรคร่วมรับรองความถูกต้องเพื่อส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๐ เป็นต้น จึงเห็นว่าถ้าตอบรับไปแล้ว อาจมีปัญหาในข้อกฎหมายและการปฏิบัติ ซึ่งข้อบังคับเดิมก็สามารถใช้ปฏิบัติได้ แม้ว่าจะไม่มีการแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าว จึงเห็นสมควรไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ เฉพาะข้อ ๒๐ วรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ พร้อมทั้งแจ้งเหตุผลให้พรรคทราบด้วย เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ จึงเสนอกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอรับความเห็นจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญของกรรมการการเลือกตั้งก่อน ซึ่งกรรมการการเลือกตั้ง และที่ประชุมที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเห็นชอบตามที่สำนักงานฯ เสนอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยยกคำร้องของพรรคชีวิตที่ดีกว่า

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองรวมไว้ในสำนวนและส่งสำเนาคำชี้แจงแจ้งพรรคทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) และเอกสารประกอบเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๔ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑)
- (๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐
- (๓)
- (๔)
- (๕)

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียน ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น” เห็นว่า หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ร้อง) มีหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับพรรค มาตรา ๓๓ วรรคสอง ถือว่าการเปลี่ยนแปลงยังไม่สมบูรณ์และให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเป็นการให้สิทธิผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ จึงนำมาใช้กับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้ หัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยชี้ขาดประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ดังนั้น เมื่อหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่ายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของ นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๗ กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องของหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง ดังคำร้องของพรรคชีวิตที่ดีกว่าหรือไม่

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจขยายเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ต้องปฏิบัติภายในเวลา โดยมีได้มีบทบัญญัติให้อำนาจ ขยายเวลาไว้ได้หรือไม่

๓. การให้พรรคการเมืองชี้แจงจะเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองขยายเวลาที่กฎหมาย กำหนดให้ปฏิบัติได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว

ประเด็นข้อ ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ดังกล่าวข้างต้นบัญญัติให้นายทะเบียนมีอำนาจพิจารณาตรวจสอบนโยบาย และข้อบังคับ พรรคการเมืองที่ยื่นขอจดทะเบียน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ว่า ต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐ ของพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองต้องมี

นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา ระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขตามรัฐธรรมนูญ”

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้พิจารณาเหตุผลและความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ ข้อ ๔๕ ในช่องทางที่สามของตารางเปรียบเทียบดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าความเห็นดังกล่าวของนายทะเบียนพรรค การเมืองมิได้มีข้อความตอนใดเลยที่แสดงให้เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ ดังกล่าวคือ

๑. เป็นข้อบังคับพรรคที่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา ระหว่างชนในชาติ
๒. เป็นข้อบังคับพรรคที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ
๓. เป็นข้อบังคับพรรคที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความเห็นของนายทะเบียนที่อ้างน่าจะเป็นเรื่องไม่เห็นด้วยในทางปฏิบัติของพรรคชีวิตที่ดีกว่า ในการจัดการภายในของพรรคในเรื่องเกี่ยวกับการประชุมพรรค และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นเรื่อง ของแต่ละพรรคการเมืองที่จะจัดการบริหารพรรคของตนโดยอิสระ ตามความคิดของคนในพรรคมากกว่า ไม่มีความเห็นใดของนายทะเบียนกล่าวอ้างว่า ข้อบังคับพรรคที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ต้องด้วยข้อห้าม ตามเงื่อนไขสามข้อในมาตรา ๑๐ ดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้นผู้ทำคำวินิจฉัยจึงมีความเห็นว่า ข้อบังคับพรรคที่ขอแก้ไขใหม่ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๑๐) ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ ข้อ ๔๕ ไม่ขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ แต่ประการใด นายทะเบียนพรรคการเมืองชอบที่จะตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่

ประเด็นข้อ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองปฏิบัติ นั้น เป็นระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนดไว้ เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๑๔ แล้ว คือ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับหนังสือแจ้งขอเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ นายทะเบียนพรรค การเมืองพิจารณาแล้วให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติมในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ภายในเวลา ๓๐ วัน การให้พรรคชี้แจงเพิ่มเติมถือเป็นขั้นตอนที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ในกำหนดระยะเวลา ๓๐ วันแล้ว จึงไม่ถือว่าเป็นการขยายระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้นายทะเบียน
พรรคการเมืองปฏิบัติ

ประเด็นข้อ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาการเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับพรรคแล้วมีข้อสงสัยหรือข้อมูลยังไม่เพียงพอ นายทะเบียนย่อมมีอำนาจสั่งให้พรรคการเมือง
ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามมาตรา ๗ ซึ่งการสั่งให้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวย่อมถือเป็นการปฏิบัติงาน
ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน เมื่อนายทะเบียนได้พิจารณาและมีคำสั่งให้พรรคชี้แจงในวันที่
๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ โดยมีหนังสือแจ้งลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ย่อมถือได้ว่าอยู่ในระยะเวลา
ที่กฎหมายกำหนด คือ ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงของพรรค ทั้งนี้ หนังสือ
ที่แจ้งพรรคดังกล่าวมีข้อความในลักษณะแจ้งผลการพิจารณาตามนัยมาตรา ๑๕ กล่าวคือ ข้อความที่ว่า
“นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า... เฉพาะข้อ ๒ พรรคสอง... อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติและ
ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย...” แสดงให้เห็นเป็นนัยว่านายทะเบียนอาจมีความเห็นสั่ง
ไม่รับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว แต่เพื่อประโยชน์แก่พรรค จึงให้โอกาสให้พรรคชี้แจง
เหตุผลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน

ผลการลงมติพิจารณาวินิจฉัยของที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญปรากฏว่า ตุลาการศาล
รัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๘ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายผัน จันทรปาน
นายมงคล สระฐาน นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์
และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๐ พรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘
ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ที่พรรคชีวิตที่ดีกว่าขอเปลี่ยนแปลงขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง
ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าดังกล่าว จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อยจำนวน ๕ คน เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า
ที่ขอเปลี่ยนแปลงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง จึงไม่เป็นไปตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ โดยจำนวน ๓ คน คือ
นายปรีชา เถลิมาวิชย์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช และนายอมร รักษาสัตย์ วินิจฉัยว่า
ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่าทั้ง ๖ ข้อ ส่วนอีก
๒ คน วินิจฉัยว่า ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า

บางข้อ คือ นายสุจิต บุญบงการ ให้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๐ พรรคสอง ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ และข้อ ๔๕ และนายมานิต วิทยาเต็ม ให้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคข้อ ๒๐ พรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๐ พรรคสอง ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๕ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ พรรคสอง

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ